

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXIII. (17)

No. (Štev.) 45

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5. novembra 1964

Kaj pa sedaj

Tri tedne je minilo, odkar je s sovjetske in svetovne pozornice za vedno izginil Hruščov. Izbris njegovega imena v Sovjetiji je bil tako temeljit, da je segel celo v milansko Scalo, kjer je minuli teden nastopal znameniti moskovski teater Bolšoj z opero Mussorgskega „Boris Godunov“. V četrtem dejanju nastopajočemu ruskemu fevdalnemu gospodu je ime Hruščov, kakor stoji v libretu Mussorgskega. V milanski Scali je namesto Hruščova nastopil „bojar iz Kromyja“.

Za notranjo in zunanjo uporabo sta prevzela vodstvo Sovjetije Brežnjev in Kosygin. Ker sovjetski komunistični sistem, če hoče ostati komunističen, ne preneha, da bi v vodstvu sedel več kot eden vodja, je vsekakor pričakovati še nadaljnjih sprememb v Kremlju. Kakor grozeča senca se za figurama Brežnjeva in Kosygina sprepletava pojava sovjetskega komunističnega ideologa Suslova, ki ga sicer ni smatrati za pripravnega na vodstvo komunistične centrale — ideologi so navadno samo stržarji čistosti sistema — pa zato toliko bolj vpliva na nadaljnji razplet v zapletenosti kremeljskih hodnikov, v katerih se kuje nadaljnja usoda komunističnega bloka.

Za večno ponavljano frazo o mirni koeksistenci z zahodnjaki, komunisti v Kremlju ne pozabljajo dostaviti: „po Leninovih načelih“. Ta so: kapitalistične dežele — danes ZDA, Kanada in Zahodna Evropa — ohraniti v dobrem razpoloženju, ker so zaradi blagostanja za komunizem nezavzetne; razpredati mreže predvsem v zaostalih in novonastajajočih deželah, katere danes zavzemajo praktično ves ostali svet. Če kje načrt spodsne, ga je treba prilagoditi spodsni in znova splezati na rob. Važno je, da dežela, ki se ne ujame v komunistične mreže, tudi ne zdrsne v naročje kapitalizma. Če že ni komunistična, pa tudi ni kapitalistična. (Kapitalizem je treba tu pojmovati v komunističnem smislu, se pravi: vse kar ni komunistično, je kapitalistično). Tako bo scasoma ves svet, če že ne komunističen, pa vsaj protizahodnjaško razpoložen. Kjer je prilika, je treba zaneti tkz. osvobodilno borbo, krivdo zanj pa zvaliti na zahodnjake. To borbo je treba vleči v nedogled, ker zaradi zmaterjaliziranosti zahodnjakov ni nevarnosti, da bi se sprevrgla komunistom v škodo. Zahodnjaki tako ostajajo vedno bolj osamljeni, število njihovih pristašev je vedno manjše; polagoma si bodo začeli drug drugemu očitati krivdo za tako stanje in sledil bo njihov razpad. Brez velike vojne bo komunizem krojil nadaljnji potek svetovnega dogajanja.

Taka je bila politika Hruščova, nič drugega ne bo, kakor napovedujeta Brežnjev in Kosygin, s svojo ponujano koeksistenco po Leninovih načelih. Ovirajima je še, kakor je bila Hruščovu, rdeča Kitajska. Ta je zahodnjakom, zaradi svoje bojevitosti, manj nevarna, kakor Kremelj, na videz sanjajoč o dvigu življenjske ravni sovjetskega prebivalstva.

Tudi videz samostojnosti komunističnih strank v satelitih in v svobodnem svetu, o čemer je bilo toliko pisanja v zadnjih mesecih, je več ali manj samo videz. Dokler je bilo v Kremlju mirno, so se komunistične stranke širokoustile, da nameravajo voditi „svojo“ politiko. Ko je v Kremlju zaropotalo in je padel nov idol, so vse stranke pohitele na vrat na nos v Kremelj po „kaj pa sedaj?“. Brez trdne centrale ne morejo obstajati, niso sigurne same sebe.

Zahodnjakom bi bilo, če bi imeli linijo, kaj lahko načeti in zdrobiti komunistični blok. Toda njihova materialna lagodnost jih navaja k čakanju. Brez vseh protiuslug pomagajo komunističnemu bloku, da se gospodarsko ohranja in dviga, po smešnem načelu: sit komunist bo manj nevaren, kakor lačen komunist. Kakor da bi trdili: Daj kriminalcu jesti, pa ne bo več pobijal. Kremelj si je zastavil cilj komunistizirati ves svet. Načine spreminja, sredstva menja, toda cilj mu je vedno eden in isti. Zahod svojega cilja nima, ima levilki newyorški Time: „Če bi mi na-

HUD UDAREC AMERIŠKEMU PRESTIŽU V VIETNAMU

Pred ameriškimi predsedniškimi volitvami so komunisti v Vietnamu izvedli enega svojih najdrzejših napadov — če izvzamemo pomorske napade v zalivu Tonkin — proti ameriški postojanki, komaj 20 km severno od prestolnice Saigon.

V nočni tihoti so se približali ogromnemu letališču, katerega so Amerikanci nedavno modernizirali za pristajanje in odlete atomskih bombnikov, na komaj poldrug kilometer in ga iz metalev min obsuli z granatami. Napad je bil nekaj čez polnočjo minulo soboto. Na letališču so stali razvršeni ameriški atomski bombniki in druga letala. Granate so tako točno zadevale, da so uničile ali poškodovale 31 letal — polovico ameriškega letalstva v Južnem Vietnamu — ter pobile in ranile nad 30 in 40 ameriških in južnovietnamskih vojakov, kakor je izjavil ameriški senator Thorman. Johnsonova vlada je objavila, da so bili mrtvi samo štirje Amerikanci in nekaj domačinov, ker je pred volitvami hotela prikriti tragedijo.

V ZDA so predvsem republikanci, pa tudi mnogi demokrati ostro kritizirali „nesposobnost“ ameriških vojaških politikov“, kakor so jih označili, ker da predstavlja vojna proti gveril-

cem v Južnem Vietnamu že katastrofo za ZDA, zlasti zaradi neprestanega padanja njenega ugleda v svobodnem svetu. Johnson je dal uvesti preiskavo in samo izjavil, da bodo uničena in poškodovana letala nadomeščena z novimi.

Republikanski kandidat Goldwater je namignil, da so komunisti izvedli napad zato, da bi iz strahu pred njim zagotovili volilno zmago Johnsonu, „čeprav ne trdim, da bi bil Johnson ali njegova vlada komunistična.“

Volilna borba med obema kandidata se je v zadnjih dneh pred volitvami poostrišla do skrajnosti. Oba kandidata sta v volilni kampanji prepotovala 44 držav in se rokovala s stotinami volilcev; tako, da sta imela nekajkrat roke otekle. V zaključnem govoru je Johnson ponovno obljubljal Amerikancem „predvsem mir, medtem ko bom ščitil svobodo.“ Goldwater pa je v svojem zadnjem govoru pred volitvami svaril volilce pred nevarnostjo „vsemogočne vlade“, kamor da vodijo ZDA demokrati. „Vsa moja volilna kampanja je bila naperjena proti tej nevarni filozofiji in komunizmu“, je dejal in dodal, da bo to njegova poslanica Ameriki vse njegovo življenje ne glede na to, kdo bo na teh volitvah zmagal.

Johnson znova ameriški predsednik

Pri splošnih volitvah v ZDA dne 3. novembra je bil znova izvoljen dosedanjni ameriški predsednik Johnson, kot kandidat demokratske stranke. Zmagal je z veliko večino nad republikancem Goldwaterjem.

Pri volitvah so demokrati dobili tudi

večino v državnem kongresu. Med drugimi kandidati te stranke sta bila izvoljena za senatorja Edward Kennedy v državi Massachusetts in Robert Kennedy v državi New York, brata umorjenega ameriškega predsednika Johna Kennedyja.

Edvard Frei novi čilski predsednik

V torek 3. novembra je prisegel v čilski prestolnici Santiago novi čilski predsednik 52-letni dr. Edvard Frei. Pri slavnosti, ki je imela značaj narodnega slavlja, so bili navzoči zastopniki 70 držav.

V Freievi vladi je zunanji minister Gabriel Valdes, notr. min. Bernard Leighton, fin. min. pa Sergij Molina. V vladi so neodvisni zastopniki z dvema ministroma, ostali pa so krščanski demokrati, vsi pa strokovnjaki v vprašanih, s katerimi imajo opravka v svojih resorih. Listi navajajo, da

levo krilo kršč. dem. stranke z Radomirjem Tomičem ni zastopano v vladi.

Dr. Frei je znova poudaril, da bo izpolnil vse napovedi iz svojega volilnega programa. Tako bo dal takoj razveljaviti zakon o zlorabljanju tiskovne svobode, obnovil bo znova diplomatske stike s Sovjetsko zvezo ter ostalimi komunističnimi državami, ker da čile ne vzdržuje diplomatskih zvez z raznimi ideologijami, ampak z državami. Ne bo pa obnovil dipl. zvez s Kubo.

Dr. Frei je prvi krščanski demokratski predsednik na ameriški polobli.

Koncil razpravlja o modernem svetu

Vatikanski koncil je nadaljeval razpravo o Cerkvah in je v posebnem dokumentu poudaril, da so pravi kristjani na zemlji združeni z onimi v nebesih in da skupno predstavljajo Cerkev. Koncilski očetje so tudi opozorili svet, da je pekel dejstvo, o katerem današnje človeštvo tako nerado premišljuje in si ga taji. Prav tako so poudarili, da je češčenje svetnikov dobro in pravilno, da pa se ne sme spremeniti v pretiravanje. Prav tako so poudarili notranje češčenje svetnikov in manj zunanje in zlasti opozarjajo, da se svetnikom ne sme izkazovati češčenja, kakršno gre samo Bogu. Tak način je poganski.

Prešli so nato na razpravo o dokumentu z naslovom Cerkev v modernem svetu. Ta dokument zajema probleme od kontrole rojstev do delavskih sporov in od rasnih vprašanj do atomske vojne. Napredni koncilski očetje so napadli dokument, da ni dovolj jasen in izdelan, kajti „hočemo poslušati in hočemo, da nas svet sliši. Hočemo pomagati vsemu človeštvu, da se bo znalo pravilno ravnati.“ so poudarjali. „Dokument, kakršen je, kaže, kakor da se Cerkev boji okuženja sveta. To je treba iz dokumenta odpraviti.“

Ker je bilo razvidno, da dokument zahteva resnih in dolgih debat in premišljevanj, se je papež Pavel VI. odločil in objavil, da se s sedanjim zasedanjem koncil ne bo končal. Nadaljeval se bo spet naslednje leto. Sedanje zase-

danje bo zaključeno 21. novembra t. l., datum za prihodnje zasedanje pa še ni določen.

Koncilski očetje so se lotili razpravljanja tudi vprašanja urejevanja rojstev otrok. Govorile so znane osebnosti sedanjega vatikanskega zasedanja. Tako med drugimi kardinal Otaviani, ki pripada takoimenovanemu konservativnemu delu kardinalskega zbora, in Leo Suenens, bruseljski kardinal, ter grško-katoliški patriarh Maximos.

Kardinal Otaviani je zagovarjal sedanje stališče katoliške Cerkve v tem vprašanju. Navajal je, da izhaja iz revne rimske obrtniške družine — njegov oče je bil pek —, v kateri je bilo 12 otrok. Številne družine so sreča za narode in za kat. Cerkev, ker iz njih prihaja tudi največ duhovnikov. Bruseljski kardinal Suenens je zagovarjal potrebo, da kat. Cerkev z vso ljubeznijo in pozornostjo spremlja to vprašanje in ga presoja tudi z vidika sodobne znanosti v luči nauk kat. Cerkve.

Večina koncilskih očetov je mnenja, da tako perečega problema ni mogoče obravnavati v tako širokem forumu. Zato se bo s tem vprašanjem bavila stalna komisija v Vatikanu, v kateri bodo priznani teologi, znanstveniki, moralisti, sociologi, zlasti pa očetje in matere. „Te vprašanja ne smemo presojevati nikdar s stališča neporočenih ljudi,“ je zatrjeval grški kat. patriarh Maximos.

neko medlo predstavo o svobodni družbi. Zato Kremelj z njim postopa, kakor se mu zdi.

Pravilno je izjavil neki visok uradnik washingtonskega zunanjega ministrstva z ozirom na kitajski atomski poskus, kakor je objavil v zadnji številki newyorški Time: „Če bi mi na-

Moskva pojasnjuje komunistom odstavitev Hruščova

V Kremlju so se pretekli teden zvrstile delegacije skoro vseh evropskih komunističnih strank to in onstran železne zavese. Prišle so v Moskvo „zahtevat“ pojasnilo o ozadju odstavitev Hruščova. Vse delegacije so iz Kremlja odhajale, kakor poročajo zahodni časnikarji, na pol prepričane o verodostojnosti pojasnil, ki so jim jih dali v Kremlju. Toda, trezen opazovalec tudi izjav komunističnih delegacij ne more jemati za verodostojne, ker prav tako, kakor one iz Kremlja, tudi te prihajajo iz komunističnih ust za javno uporabo. „Zanesljivi sovjetski viri“, iz katerih svetovne agencije črpajo poročila o zadevah v Moskvi in med ostalimi komunisti, so vedno sovjetski, komunistični viri, prirojeni za zunanjo uporabo.

V Moskvi so baje komunističnim delegacijam razdelili dolgo poročilo o napakah, ki jih je napravil Hruščov tako v notranji kakor v zunanji politiki. Vse so seveda zvrgli nanj, kakor da je vse samo on sam zamislil in izvršil. Postal je pač žrtev svoje lastne komunistične taktike, ki jo je uporabil pred leti proti svojemu predhodniku Stalinu. V poročilu obtožujejo Hruščova, da je: 1. brez posvetovanja s prezidijem poslal rakete na Kubo; 2. brez posvetovanja umaknil rakete s Kube in škodoval prestižu ZSSR; 3. težko žalil Kitajce in silil satelite v nastop proti Pekingju; 4. bil despot in postavljal na vodilna mesta svoje sorodnike in prijatelje; 5. nasilno dal zgraditi petrolejske vode in satelite, s čemer je prisilil Romunijo, da je poskušala prodati svoj petrolej Zahodu; 6. vsiljeval svoje načrte za poljedelstvo pri satelitih; 7. brez posvetovanja z zun. ministrom vodil svojo zunanjo politiko; 8. bil razburljiv, nagnjen k osebnemu kultu; 9. napačno reagiral na anglo-francosko invazijo Suez leta 1956; 10. lagal o „vsemogočnem orožju“, ki da naj bi ga imela ZSSR; 11. dal 280 milijonov dolarjev in odklikvanje Nasserju brez odobritve prezidija; 12. tolkel s čevljem po mizi v ZN in smešil svoje gostitelje v skandinavskih državah; 13.

povzročil, da sateliti, gospodarsko povezani v Comeconu, niso sprejeli skupnega gospodarskega načrta za petletko 1966—1970.

To poročilo da so dobile komunistične delegacije v roke, pa naj so bile zadovoljne z njim ali ne. Hruščov pa bo imel odslej naprej 1000 rubljev mesečne pokojnine (ok. 180.000 arg. pesov), avto s šoferjem in štiriosobno stanovanje v Granovskega ulici št. 3, eno kvadro o Kremlja. To je velika, iz rdeče opeke leta 1920 zgrajena stavba s stanovanji bivših kremeljskih veljakov. Nasproti stanovanju Hruščova ima stanovanje bivši sovjetski maršal Žukov, ki ga je Hruščov pognal v pozabo leta 1957. V isti hiši stanujejo tudi sedanji vladni predsednik Kosygin, partijski ideolog Suslov in član prezidija Polyansky. Adžubej, zet Hruščova, je odklonil službo pomožnega urednika kazakstanskega partijskega dnevnika, njegova žena Rada, hči Hruščova, pa je izjavila, da ne bo šla za Adžubejem, svojim možem, če bo ta zapustil Moskvo.

Nova sovjetska diktatorja se kljub vsem zaprekam v komunističnem taboru pripravljata na predhodno komunistično vrhunsko konferenco, katero je bil sklical že Hruščov za 15. december. Datuma konferenca sicer nista potrdila, nameravata pa jo, kakor kaže, izpeljati, da bi tako dosegla skupno stališče sovjetskih satelitov do kitajskega problema. Med Moskvo in Pekingom so v zadnjih dneh izmenjali več pozdravov ob spremembi v Kremlju, v časopisju pa se obe strani še vedno napadata, čeprav ne več tako brutalno, kakor pod Hruščovom. Vsekakor Peking močno pritiska na Moskvo, da bi spremenila svojo taktiko po kitajski liniji predvsem proti ZDA, ki je smatra za sovražnika št. 1 komunističnega bloka. Prav tako Peking vztraja na zahtevi, da bi tudi Kitajska imela besedo v vodstvu svetovnega komunizma, ne samo Moskva, in da mora Kremelj brezpogojno podpirati sleherno revolucionarno gibanje, naperjeno proti zahodnjakom.

I Z T E D N A V T E D I N

V Boliviji so imeli prejšnji teden krave izgrede. Povzročili so jih komunistično usmerjeni rudarji ter študentje skupno z ostalimi političnimi nasprotniki sedanjega bolivijskega predsednika dr. Viktorja Paz Estenssora. Nemiri so bili zlasti v mestih Sucre, Oruco, Cochabamba in v prestolnici La Paz, kjer so študentje zasedli univerzo ter več vladnih poslopj zažgali. Med drugimi ministrom za ljudsko zdravje. Razbili so tudi mestno knjižnico in uredniške prostore vladnega dnevnika La Nación. Vlada je poslala nad oborožene rudarske miličnike in rudarskem področju Oruro vojsko in oborožene kmete. Med obema skupinama je prišlo do oboroženih spopadov. Uporniki so se morali končno predati. Z izbruhom uporov proti predsedniku republike je Delavska sindikalna federacija objavila tudi splošno stavko za nedoločen čas. Predsednik republike dr. Paz Estenssoro ni izgubil živcev ter je izjavil, da pod nobenim pogojem ne bo odstopil, ker da mu je narod pri zadnjih volitvah izrazil svoje zaupanje. Ker so uporniki za nastop proti vladi uporabljali češko orožje, ki so ga dobili preko čechoslovaškega poslanstva, je vlada takoj prekinila diplomatske zveze med Bolivijo in Českoslovaško. V zadnjih dneh se je položaj poslabšal, ker je podpredsednik gen. Barrientos začel z revolucijo.

General De Gaulle odločno vztraja pri svojem stališču, da ne dopusti, da bi Amerikanci izvedli svoj načrt za ustvaritev večnarodne atomske obrambne sile, s katero naj bi razpolagala zahodnoevropska obrambna skupnost. Pri izvedbi tega načrta se Amerikanci opirajo na pomoč Zahodne Nemčije. V Parizu sodijo, da bo De Gaulle to svojo odločitev sporočil javnosti na prihodnji tiskovni konferenci januarja meseca 1. 1965. Če bo general De Gaulle to svojo grožnjo izpolnil, namerava ameriška vlada preurediti vso zahodnoevropsko obrambno skupnost na osnovi z ZDA. Veliko Britanji in Zahodno Nemčijo.

Dr. Konrad Adenauer, biv. zahodnonemški kancler je dal hamburški reviji „Das Bild“ izjavo, v kateri med drugim ostro kritizira notranjo in zunanjo politiko svojega naslednika v vodstvu državnihi poslov dr. Ludvika Erharda. V izjavi dr. Adenauer med drugim ugotavlja, „da je čisto mogoče, da Francija spremeni svojo politiko do Nemčije in da pride do ustvaritve osi Pariz-Moskva. Zaradi tega je naravnost nujno, da vlada ne izgubi nobenega časa. Za nas je v igri življenjsko vprašanje. Nemška zunanja politika mora imeti to vedno pred očmi. Zaradi tega je potrebna vrsta iniciativ, ki jih mora podvzeti zunanje ministrstvo.“

Svojo izjavo je dr. Adenauer zaključil z ugotovitvijo, da zvezna nemška republika ni bila nikdar tako ogrožena, kot sedaj. Razen tega še ni znano, kaj bo z zahodnoevropsko obrambno skupnostjo in kako se bodo zadržali Britanci ter De Gaulle.

Belgijski zunanji minister Henry Spaak se je prejšnji teden mudil na obisku v Parizu. Imel je večurne sestanke z zunanjim ministrom Mauriceom Couve de Murvillom, predsednikom vlade Georgesom Pompidoujem ter predsednikom republike gen. De Gaulleom. Predmet razgovorov so bila vprašanja: Grožnja francoske vlade, da bo Francija izstopila iz Skupnega evropskega trga, če se do konca leta ne bodo določile pravične cene za poljedelske pridelke, izstop Francije iz zahodnoevropske obrambne skupnosti v primeru, če bi Amerikanci vztrajali pri svoji nameri za ustvaritev večnarodne atomske sile za evropsko demokratsko obrambno skupnost, ter politična enotnost Evrope. Poročilo o teh vprašanjih nič ne pove, če je Spaak mogel pregovoriti De Gaulle, da bi malo popustil v svojem radikalnem stališču glede večnarodne pomorske evropske sile in glede cen za poljedelske pridelke, pač pa samo zatrjuje, da so potekali v „prijateljskem vzdušju“.

Mauser ob peti obletnici Rožmanove smrti

Dne 16. novembra t. l. bo minilo že pet let, odkar je v Clevelandu umrl ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Te obletnice se bodo spominjali slovenski izseljenci po vsem svetu, ter si ob njej še bolj osvežili spomin na škofa mučenika, ki je med komunistično revolucijo odločno nastopil proti komunizmu v obrambo resnice, vere in naroda, in Slovence opozarjal na to največjo nesrečo, ki z njim prihaja nad slovenski narod.

Razvoj dogodkov v domovini in v svetu je dal škofu prav. Sedaj je tudi v domovini vedno več tistih, ki so ga med komunistično revolucijo napadali, danes se ga pa v molitvi spominjajo in tudi sami iz njegovih nauk črpajo moč, da lahko vztrajajo v boju s sedanjim brezbožnim materialističnim komunističnim sistemom in njegovim nasiljem.

V Clevelandu so že napovedali veliko spominsko proslavo, ki jo bo pripravila v nedeljo, dne 15. novembra, Zveza društev slovenskih protikomunističnih borcev. Tega dne se bo po naročilu Zveze brala peta sv. maša za rajnega škofa dr. Rožmana v Lemontu, na dan škofove smrti pa bodo na njegovem grobu na lemontskem pokopališču gorele sveče vseh društev slov. protikomunističnih borcev.

Karel Mauser, slovenski pisatelj in sedanji predsednik Zveze društev slov. protikom. borcev, je v vabilu na spominsko prireditev v Clevelandu napisal v A. D. z dne 23. oktobra tudi te-le ugotovitve:

Ni dolgo tega, kar sem bil spet na škofovem grobu. Huda slana v tistih dneh v Lemontu je požgala zadnje cvetje trdo in zmrzlo je ležalo vseprek po grobu. Ne bo več dolgo, ko bo sneg zadelal tisti položni griček in komaj kaj gazi bo do pokopališkega križa. Morda je v nekem smislu vsem našim mrtvim tako. Prihajamo k njim v dobi cvetja, ko smo sami veseli, pustimo jih pa same, ko sami osamimo. Zdi se mi, da vse premalo skušamo razumeti govoricu mrtvih ljudi, da smo vse preveč odvisni in vse preveč z ušesom blizu govoricu zagnanosti, kričanja in velikih gesel, ki na rešetu treznosti niti ne obstanejo. Smešna mogočnost ni nikoli resnična, zakaj resnična mogočnost je v miru, v dostojnem izpričevanju svoje ideje, v tihem in načrtnem delu in v zavesti, da bo nekoč treba dati odgovor za vsako besedo in za vsako misel.

Morda bi bilo prav, ko bi šli večkrat na grobe in se večkrat ustavili ob obletnicah. Govorica mrtvih ljudi je vedno dosledna, vedno načelna in brez olepša-

vanja naših resničnih notranjih nagibov, v njej smo vsi, brez izjeme, samo cestinarji.

Vsaka ideja se v najčistejši obliki in v največji moči pokaže tedaj, ko človek, ki jo je dostojno, trdno in brez velikega kričanja branil in nosil v svoji duši, leže k zadnjemu počitku. Nad grobovi velikih, načelnih ljudi moremo doumeti povezavo telesa in duše, ki edina more biti posoda in nosilka idej. Telo zavoljo svoječasnosti more ideji pridati to in ono šibkost, toda ideja sama, v nevidni posodi duha, ostane čista in se vrne k izvoru vsega lepega, pravičnega in dobrega. Ker združujemo v teh časih eno in drugo, ker ne znamo več postaviti

Proslava 29. oktobra v Buenos Airesu

Rojstva slovenske svobode so se tudi letos spominjali slovenski demokrati izseljenci v Buenos Airesu. Proslave slovenskega narodnega praznika so bile v nekaterih domovih, v ostalih pa še bodo. Prav tako so o pomembnosti tega dneva govorile slovenske učiteljice in učitelji slovenski mladini po slovenskih šolskih tečajih. Slovenskim srednješolcem je o tem zgodovinskem dnevu govoril v soboto 30. novembra tajnik NO za Slovenijo g. Miloš Stare, slovenski

GORISKA IN PRIMORSKA

Slovenska zemlja ogrožena

Že meseca marca se je zvedelo, da se v okolici Gorice in na področju slovenske občine Sovodnje namerava uvesti posebno industrijsko območje in naseliti tam kakih 12.000 ljudi. Načrt za to področje je izdelal ing. Caccese, ki je bil pred drugo svetovno vojno visok fašistični funkcionar, ki se je sam hvalil, kako so fašisti leta 1929 preganjali Slovence. Slovenski svetovalci v goriškem občinskem svetu dr. Kacin, dr. Sfiligoj in Bratina so takoj vložili na županstvu protestno noto in se uprli izvedbi tega načrta, ker bi po tem načrtu bila uničena štandrez in Sovodnje in s tem tudi velik del slovenske skupnosti.

Sledila je nato še časopisna polemika s titovskim županom v Sovodnjah, ki je zagovarjal izvedbo načrta, češ, da ne bo škodil slovenski skupnosti. Vendar pa ni nikdar vključil tega vprašanja na dnevni red občinskih sej, ampak je enkrat samo poročal pri slučajnostih in zahteval nato glasovanje. Slovenski demokrati izjavljajo, da je postopanje sovodenjskega župana naročeno in brez pravne veljave. Ob poročilih v listih, da je načrt za konzorcij industrijskega področja že izdelan

ideje v svet duha in človeških šibkosti v svet temperamentov, zato je čezdalje več človeških in osebnih elementov v vseh naših idejah. Ne merimo jih več z duhovnimi merili, temveč z merili osebnih nastrojenj in načrtov. Človek ni samo duh in ni samo prst. Je duh in prst. Prst daje šibkost, duh daje silo. Združiti je treba oboje, zakaj v tem je človekovo bistvo. Šibkost je naš del, ki pa ga duh popravlja, da nihče izmed nas ne zgubi spred oči cilja, ki je vsem enak.

Iskanje duha in duhovnih podstavk je ali bi vsaj moralo biti največje in najbolj vredno delo v naši emigraciji.

Bodimo blizu škofa Gregorija v tej želji — vse drugo potem bomo lahko nosili.

mladini iz Slovenske dekleške organizacije in Slovenske fantovske zveze pa naslednjega dne 1. novembra na zveznem sestanku slovenske mladine v Slovenski hiši v referatu „29. oktober v luči sedanjosti in naše bodočnosti“. Udeležba na sestanku je bila številna ter je slovenska mladina z veliko pozornostjo sledila predavateljevim izvajanjem in se seznanjala s tedaj junško dobo slovenskega naroda in njegovo borbo za pridobitev svobode.

in da je član konzorcija tudi sovodenjska občina ter da je goriška občina že sestavila načrt za zasego 390.000 kv. m. zemlje v štandrezu, Ločniku in pri Sv. Roku, so slovenski svetovalci ponovno zahtevali obravnavanje protestne vloge. Proti zasegi zemlje so tudi štandreški posestniki poslali protestno pismo goriškemu županu.

O tem vprašanju so razpravljali nato na seji goriškega občinskega sveta 13. oktobra. Prvi je govoril v imenu slovenske liste dr. Sfiligoj, ki je podrobno orisal položaj slovenske manjšine, navedel zakon, ki ukazuje zaščito jezikovnih pravic manjšin in podprl protestno vlogo štandreških posestnikov. Odločno je protestiral proti nameravanemu industrijskemu področju, čigar jasen namen je uničiti dve slovenski naselji. Izjavil je tudi, da imata regulacijski načrt in zasega zemljišč pod krinko zakona o zidavi ljudskih stanovanj prav tako protislovenski pečat. Industrijsko področje naj bi se raje prestavilo na drugo stran Soče, kjer je dosti neobdelane zemlje. Italijanska socialistka Zuliani in Sanzin sta zagovarjala nastanek področja, če-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Okoli Peronove vrnitve

Po zadnjem peronističnem zborovanju se vsa vprašanja vrte okoli Peronove vrnitve. V zvezi s tem so listi objavili izjave nekaterih političnih osebnosti, ki zatrjujejo, da so prepričane, da se Perón ne bo vrnil. Eden od teh je predsednik vladne ljudske radikalne stranke dr. Balbin. Enakega mnenja je tudi gen. Aramburu.

Komisija za Peronovo vrnitev se mudi v Madridu, da s Peronom določi dan in način vrnitve. Člani te komisije stoje na stališču, da mora dan vrnitve določiti Perón, ta pa je mnenja, da morajo to storiti v Buenos Airesu.

Nekatera poročila navajajo, da Peron prav nič ne sili, da bi se moral vrniti še to leto, toda funkcionarji peronističnih sindikatov pa nanj pritiskajo, da je njegova vrnitev za ohranitev enotnosti peronističnega gibanja naravnost nujna. V gibanju samem je namreč vedno več skupin, ki ne odobravajo uradnega vodstva. Med temi so nekatere zmernejše, druge pa radikalnejše. Ena od teh skupin je prejšnji teden začela z akcijo postavljanja kipov družice Peronove žene ge. Eve Peron najprej v mestu Resistencia, zatem v mestu Rosario, končno pa tudi v Buenos Airesu. Tu so ga peronisti postavili najprej v palači province Chaco. Od tu jo je odstranil osebno poslanec Aramburujeve stranke Zveza za argent. ljudstvo Luis Anton ter ga odnesel na policijo. Zaradi tega ga je peronistična funkcionarica Elena Fernicula pozvala na dvoboj, kar je poslanec med drugim odklonil z utemeljitvijo, da „so se po mednarodno ustaljenih pravilih doslej bojevali samo moške in to za obrambo ali svoje časti, ali časti svojega kralja, domovine ali pa dame“. Kip Eve Peron so peronistični poslanci postavili tudi v svojem klubu, tega so pa skušale od-

prav se je Sanzin izjavil proti zasegi zemljišč v štandrezu in Sovodnjah. Toda težko je misliti, da bi brez zasega zemljišč mogli tam zgraditi industrijsko področje in stanovanja za delavce.

Proti zasegi zemljišč so glasovali tudi socialdemokrati in liberalci, komunistični svetovalci pa so v vsem podprli stališče slovenskih predstavnikov v občinskem svetu.

Borba za slovensko zemljo še traja. Vendar moramo biti na jasnem, da je težka in je malo verjetnosti na uspeh. Saj znajo Italijani uveljaviti s premočjo svoje načrte, ki so dejansko načrti za uničenje slovenske manjšine. Tu jim ne bo treba postaviti niti komisarja na županstvu, kot se je zgodilo v Nabrežini-Devinu. Tam pred leti ni občina hotela izdati gradbenega dovoljenja za gradnjo hiš za istrske begunce, pa so odstavili župana in komisar je nato takoj podpisal dovoljenja. Toda tudi majhen izsled na uspeh ne sme Slovence v Italiji spraviti v obup: Boriti se morajo za svoje pravice tako, kot so se znali boriti proti fašizmu, ki jih ni strl.

straniti dve nasprotnici peronističnega gibanja. Ker so peronistični poslanci hoteli to preprečiti, je kip Eve Peron padel na tla in se razbil.

Peronistično akcijo s postavljanjem kipov Eve Peron je notranji minister dr. Palmero označil za peronistično izzivanje vlade in ostalih demokratičnih političnih strank. Ob tej priložnosti je minister dr. Palmero tudi zatrdil, da to izzivanje vlade ne bo odvrglo njene odločnosti, da ne bi z razveljavitvijo represivne zakonodaje vpostavila povsem demokratskega sistema v državi, zagotovil pa je, da demokracija razpolaga tudi s sredstvi za svojo obrambo.

Po gornjih izjavah o Peronovi vrnitvi so se o tem izjavili tudi predstavniki argentinskih obojestranskih sil. Glavni poveljnik vojske general Onganía je naglasil, da je edini krivec za odstranitev kipa Eve Peron v mestu Resistencia on osebno, ker je on izdal taka na vodila vojski. Ni treba še posebej omenjati izjav, ki so jih proti obnovi peronističnega režima izdali predstavniki argent. vojne mornarice med zadnjimi pomorskim vajami. Prav tako stališče zavzema tudi vojno letalstvo. Iz vseh teh izjav izhaja, da so argentinske obojestranske sile proti vrnitvi Perona. S tem dejstvom mora peronistično gibanje računati.

Zaključitev rednega zasedanja drž. kongresa

V petek zvečer o polnoči je bilo zaključeno podaljšano redno zasedanje argent. državnega kongresa. Poročali smo, da so bile prejšnji teden nekatere seje v parlamentu zelo živahne zaradi protibor peronističnih poslancev zaradi odstavitve kipov Eve Peron in njihovih zahtev, da bi drž. kongres moral kaznovati poveljnika polka v mestu Resistencia in celo samega glavnega poveljnika vojske. Vladni ljudski radikali so v plenumu prodrli s svojo zahtevo, naj o tej zahtevi peronističnih poslancev razpravlja pristojni parlamentarni odbor, nato sta pa obe zbornici v manj kot 15 urah uzakonili nad 50 zakonov. Med temi tudi zakon o razveljavitvi akonskih predpisov, ki so prepovedovali peronistično in komunistično aktivnost in propagando. Za zaščito demokratskih ustanov so bila istočasno poostrena nekatera določila v kazenskem zakoniku. Debata o tem zakonu je v poslanski zbornici trajala samo 45 minut. Vlada bo drž. kongres pozvala na izredno zasedanje, ki se bo začelo v sredini novembra. Na tem zasedanju bo moral drž. kongres med drugim sprejeti drž. proračun ter novi zakon o političnih strankah, o katerem je posebna komisija parlamentarnega odbora za ustavna vprašanja že pripravila poročilo za razpravo v plenumu.

V izrednem zasedanju bo drž. kongres skušal sprejeti čim več zakonov, da bo potem vladna stranka meseca marca laže stopila pred volice, ko bodo na volitvah obnovili polovico parlamenta.

POBAVNAJTE NAROČNINO!

ZBORNİK SVOBODNE SLOVENIJE ZA 1965

je že v tisku

Njegov izid bo zopet velik dogodek med slovenskimi izseljenci.

V prednaročilu in predplačilu pri poverjenikih Svobodne Slovenije \$ 650,— (s pošto \$ 700,—). Plačljivo tudi v 2 ali 3 obrokih. Zadnji obrok ob prevzemu Zbornika

Pismo iz Avstralije

Brisbane, sredi septembra.

Še vedno je vsaj koledarska „zima“, toda ta zima je vsa v zelenju in cvetju; vsaj, kar se tiče tukajšnje sončne dežele. Pa kljub temu nikar ne mislite, da ne poznamo tudi pravih sem in tja tudi sibirskih noči, zlasti kadar zaveje strupeni zapadni veter. Da, tudi pravi zimski plašč nikakor ni odveč. Podnebje subtropskega pasu ima svoje muhe, ki se mu moraš prilagoditi. Še vedno drži, da ima Brisbane boljše lego in boljše podnebje kakor njegovi sestri na jugu, Sydney, zlasti pa Melbourne. To pa zato, ker ne leži neposredno ob morju, ampak ga od njega loči pas suhega zemskega ozemlja, vendar zopet ne toliko daleč, da ne bi bilo omogočeno nedeljskim izletnikom oditi na kratko tedensko letovanje oz. odih. Brisbane ima bolj stalno, vendar ne presuho podnebje, kar je že marsikoga premamilo, da je zapustil gori imenovani mestni južni sestri, ter se nastanil tu, zgolj zaradi zdravstvenega položaja. Marsikdo se ni uračunal.

Ne samo Brisbane, ki računajo, da bodo v 20 letih dosegle prvi milijon, nego z njimi tudi sam Queensland se v zadnjih letih razvija z izredno hitrostjo, kakor, da bi hotel nadomestiti to, kar je zamudil v razvojni otroški dobi. Neverjetna gradbena delavnost je opazna v mestu: stare, nizke stavbe se umikajo stolpnicam, te zopet višjim; občina bo žrtvovala visok znesek, več

kot milijon funtov, samo za rušenje še ne toliko dotrajanih zgradb, stoječih nasproti magistrata, da bodo dobili prostor za razširitev in modernizacijo Trga kralja Jurija. Tako bo imenovani trg v kakih petih letih dobil povsem novo lice, s podzemskimi garažami, kajti avtomobilski promet narašča s tako hitrostjo, da so mu strokovnjaki komaj za petami. Pa tudi sam Queensland je v velikem zamahu, zlasti odkar so po večletnem trudu in skoraj že neuspehu vendarle našli tako iskano „tekoče zlato“ — nafto, ki že po ceveh teče preko Brisbane v čistilnice. Queensland se lahko ponaša, da je prva zvezna država Avstralije, ki proizvaža domačo nafto tudi za izvoz, kajti vse do sedaj so jo uvažali iz Indonezije in državic ob Perzijskem zalivu. Seveda domača proizvodnja še ne zadostuje, toda korak je napravljen, zlasti ker še vedno odkrivajo nove vrelce. Tudi puščave zapadne Avstralije krijejo to bogastvo v sebi. Zapadno Avstralijo je v preteklem stoletju zajela zlata mrzlica; ali bo v nekaj letih zajela Queensland mrzlica tekočega zlata?

Da je pa Queensland — imenovan tudi sončna-kraljčina dežela — v zadnjih letih zajelo izredno zanimanje tako pokrajinske kakor zvezne vlade v Canberri, pa niso pripomogli toliko domači kakor zunanji dogodki.

Stoletja je Avstralija živela sama zase, skoraj odrezana od ostalega sveta, na severu obkrožena od evropskih

kolonialnih sil, na jugu jo pa obliva avstralski zaliv s pridruženim antarktičnim morjem. Vse to je pripomoglo, da ni v zadostni meri in pravočasno usmerila svoje poglede na daljni sever Queenslanda in zapadne Avstralije, ki sta izmed šestih zveznih držav največji v avstralski federaciji. Ves industrijski razvoj in naselitev je bila usmerjena predvsem na jug in na obalne pokrajine ob Tihem oceanu. Tako so ostale širne pokrajine, ki obsegajo skoraj vso osrednjo Avstralijo, popolnoma neizkoriščene. Toda razvoj osamosvojitve bližnjega severa, suhozemska meja z Indonezijo, so odprle Canberri oči, da pritisk milijonskih lačnih ust na njenem severu gleda na neizkoriščene širne planjave v notranjosti Avstralije. Po pravici posamezniki prerokujejo bodočnost Queenslandu, ki je skupno z Zapadno Avstralijo napravil enotni gospodarski načrt za razvoj puščavnatega severa, a ga tudi zvezna vlada močno podpira, kajti zaveda se, da brez gospodarskega razvoja ni obrambe. Saj niso še pozabljeni poskusi Japoncev iz zadnje vojne! Ne brez uspehov daje pokrajinska vlada v Brisbane olajšave za naselitev industrije, da bi s tem privabila čim večje število prebivalstva.

Glede vodstva nadaljne politike pod geslom „Bela Avstralija“ so mnenja zelo deljena. Vladni krogi zatrjujejo, da politika „Bela Avstralija“ tvori temelj vse vselitvene politike, a da istočasno nimajo namena biti proti kakršni ali ji pa dajati pri vseljevanju prvenstvo. Toda zasebni, gospodarski, intelektual-

ni in cerkveni krogi pa zatrjujejo, da je ta politika zastarela, da je Avstralija del azijske celine in se mora zavedati svojega položaja ter poslanstva, ako hoče živeti v miru z milijardami duš na njenem daljnem severu. Mnogi primerjajo Avstralijo in Južno Afriko na istem krožniku, toda vladni krogi to zanikujejo. Predvsem gospodarstvenikom, po večini Japoncem, je za krajšo in daljšo dobo dovoljeno bivanje. Tako isto predvsem Kitajcem, beguncem preko Hongkonga in Belorusom, ki so morali pod različnimi okolnostmi zapustiti celinsko Kitajsko. Visokokvalificiranim Azijcem je vstop brez nadaljnega dovoljenja, kar dokazuje primer bivšega podpredsednika senata univerze v New Delhi, ki je prevzel stolico na univerzi v Tasmaniji, da tako pride do boljšega razumevanja azijske kulture in ideje Seveda so pa mnenja še zelo različna in verjetno je, da bo vlada še nadalje vztrajala pri „beli“ politiki. Gotovo pa je, da bo v teku časa, zlasti pod afriško-azijskem pritiskom, prisiljena spreminiti to politiko, če bo hotela naseeliti obširne notranje planjave, ki naravnost kriče po obdelovanju. Saj mnogi pravijo, da bi Avstralija brez škode za njen razvoj že sedaj lahko preživela kakih 20 milijonov ljudi, a v bodočnosti celo 100 milijonov, ter bi namesto sedanjih šestih imela lahko kar 20 in še več zveznih držav. Vladni krogi se predvsem boje, da bi mešanica raznih ras vodila do nemirov, kar se tako rado dogaja v zadnji dobi tudi v naši severni bližini.

Glede domačinov — aboriginal — je nekaj podatkov na razpolago: V teku dveh generacij se bo število aboriginalov dvignilo na 150 do 200 tisoč. Vodilni krogi, ki zasledujejo njihovo gibanje, cenijo njih sedanje število na 70 do 80 tisoč, od katerih je 45.000 čistokrvnih. Isti krogi zatrjujejo, da bo v teku dveh generacij več domačinov v Avstraliji, nego jih je bilo ob prihodu kapetana Cooka, okoli 300.000. Da se domačini prilično naglo množe, je pripisati boljšim higienskimi razmeram in pozornosti, ki jo posvečajo dojenčkom, da ne umirajo že v prvem letu. Pa tudi sam naravni prirastek je vse večji. Tudi državljanjskih pravic in ostalih svobodščin so domačini v vse večji meri deležni.

Med vseljenci so seveda na prvem mestu Angleži in Irci. Je pa tudi res, da se zlasti prvi že po nekaj letih vračajo v „mother land“. Za njimi pridejo zlasti Italijani in Grki, Jugoslavlani (koliko res iz Jugoslavije, razpored ne pove), dalje Maltežani, Nemci, Španci, Holanci.

Nobeden ne more zanikati, da v pogledu izobrazbe ne bi vladala svoboda. Staršem je dano na izbiro, da za izobrazbo izberejo državno ali privatno šolo, ki so v rokah raznih cerkva. V veliki večini so katoliške, tako osnovne kakor srednješolske. Običaj je, da katoličani pošiljajo otroke v katoliške šole. Za vzdrževanje je treba plačati nekaj tedensko; vsaka šola ima svojo uniformo. Vsi ti izdatki se lahko ob koncu (Nadaljevanje na 3. strani)

Novice iz Slovenije

Komunisti še vedno proti kmetom

Komunisti doma niso bili nikdar naklonjeni kmetom. Ker se niso hoteli vključiti v njihov gospodarski sistem, jim komunisti že od leta 1945 odmerjajo izredno visoke davke, da bi jih gospodarsko uničili ter njihove samostojne kmetije priključili takomenovanemu „družbenemu sektorju“. Z zapostavljanjem kmetov komunisti niso prenehali. To nam potrjuje pritožba hribovskega kmeta Petra Kranjca, ki jo je pod naslovom „Samo obljube“ poslal v objavo Kmetijskemu glasu. V njej navaja naslednje ugotovitve:

Na začetku naše nove Jugoslavije sem plačal 13.000 din davka, zdaj pa 103.310, kar je za hribovskega kmeta polovico preveč. Ni čudno, da kmečka mladina odhaja drugam iskat boljše življenje, saj na kmetijah nimaš od 14 do 16 ur dela drugega kakor kup plačil.

Ako imamo sploh namen obdržati hribovskega kmeta, je že skrajni čas, da bi zmanjšali davke. Saj že dve leti govorijo po sestankih, radiu in pišejo po časopisu o tem, nasprotno pa so davki čedalje večji. Marsikdo je že rekel, da nič več ne verjame. Kaj nam tudi pomaga, če se davke v kmetijstvu zmanjša za odstotek, v gozdarstvu, zdravstvu itd. pa se dajatev večja!

Če bi hribovski kmet ne imel drugih plačil, kakor davke, čeprav je ta velik, bi še nekako šlo. Od lesa plačaš kar štirikratni davke: po katastrofi, gozdno takso, „progresivo“ in prometni davke. Cena lesa je že kakih dvanaest let enaka, vse drugo pa se je zelo podražilo. Npr.: leta 1952 je bil strešnik „eternit“ po 62 din, hlobovina po 8000 din, gozdna taksa 500 din, zdaj pa je „eternit“ po 120, hlobovina srednja cena 9.000 din, gozdna taksa 2000 in še „progresiva“. Prejšnja leta je bil kmet oproščen plačila gozdne takse od lesa, če je kupil „eternit“; to je bilo zelo pametno, ker so kmetije tako varčevali z lesom, saj je pri izdelavi skodel za kritje polovica odpadka, trpežnost skodel pa je tudi polovico krajša kakor „eternit“.

Če je namen obdržati hribovskega kmeta, tedaj bi naj bil kmet deležen kreditov, da bi delno mehaniziral svoje delo in lahko popravil svoja poslopja, saj ni vseeno, kje zidaš — v dolini ali v hribih, kamor je treba dolge ure po slabih in strmih cestah dovažati gradivo. Da so gornje pritožbe hribovskega kmeta Petra Kranjca točne, potrjuje dejstvo, da jih omenjeni list ni mogel zavrniti, ampak je moral priznati, „da občine res marsikje še niso olajšale davčnih bremen hribovskih kmetov, ki živijo v mnogo slabših življenjskih in gospodarskih razmerah, kakor prebivalci v dolinah ali kjer se ljudje preživljajo še z dohodki iz nekmetijskih panog“. Tudi priznava, da „bo zaradi tega treba spremeniti nekatere predpise, najbrž tudi v gozdarstvu v zvezi z lesom“.

Nepremišljenost in brezglavost v domovini pogosto označujeta gradbeno delavnost sedanje kom. uprave. Lotijo se graditve stavbe za kako ustanovo, pozneje pa ne služi isti, ampak jo porab-

(Nadaljevanje z 2. strani)

finančnega leta prijavijo med izdatke za izobrazbo otrok.

Od Jugoslovanov tvorijo menda največjo skupino Hrvatje, za njimi Srbi. Za Slovence pravijo, da nas je okoli 10 tisoč. Saj sam Melbourne zatrjuje, da jih ima 5000, pa vendar se je letne skupščine po zadržili tamkajšnjega glasila „Vestnika“ udeležilo komaj dva ducata. Mnogo jih ima tudi Sydney; tudi Brisbane jih ima preko 100. Imamo med nami obrtnike, prodajalce, kakor tudi rojake s samostojnimi poklici. Posamezniki so se dobro ukoreninili, da jim dela na zmanjka. Prvi Slovenci so prispeli prva povojna leta in še nekaj let pozneje, sedaj se je njihov dotok nekako ustavil, kar se zlasti opaža v družbenem delovanju, ko ni več tiste živahnosti, kakor je bila in kakor bi bilo pričakovati. Saj bi nas vse morala vezati ista kri in ista miselnost.

Svobodno Slovenijo redno prejemam. V zadnjem času me zlasti zanima podlistek „Slovenci na poti v Jugoslavijo“, ker so mi nekateri odlomki boljše znani. Tudi novice iz Slovenije me zanimajo in marsikaj šele iz njih izvem kaj je novega v naši ožji domovini.

Ob koncu bi si dovolil zahvaliti se za pozdrav g. Jožetu Rozmanu iz Finske. Mu ga istotako vračam ter mu želim, da bi se v deželi tisočerih jezer kar najbolje počutil, se še kaj oglasil, ter si tako izmenjal misli z daljnega severa in daljnega juga naše poloble.

Pozdrav vsem sodelavcem in rojakom!
Primožič Janez

ljajo za čisto drugačne namene, za katere pa navadno ne odgovarja. Tako je tudi v Črnicah pri Ajdovščini, kjer so pred leti začeli graditi zadržni dom. Dogradili ga seveda niso. Napol dograjeno stavbo so začeli porabljeni za razne namene. Končno so se odločili, naj bi ta stavba, ki je bila prvotno določena za zadržni dom, postala nova šola. Ker ni bilo zadosti sredstev na razpolago, je dovršitev poslopja počasi napredovala. Sedaj je v glavnem poslopje dokončano. Toda pojavile so se nove skrbi, kje naj bi dobili otroke, da bi hodili v to šolo? V Črnicah jih namreč ni toliko, da bi popolnili vse razrede, iz drugih krajev bi pa imeli otroci v to šolo predaleč.

Zbor Slovenske filharmonije iz Ljubljane je avgusta meseca sodeloval na letošnjih Dubrovniških igrah. Dne 20. in 21. avgusta je z zagrebškimi filharmoničnim orkestrom ter solisti iz nekatere evropskih držav pod vodstvom dirigenta Lovra Matačiča izvajal Haendlov oratorij „Beisazar“. S svojim nastopom je doživel velik uspeh kot že prej na Dunaju, kjer je s tamošnjim filharmoničnim orkestrom tudi pod vodstvom Lovra Matačiča izvajal originalnega Borisa Godunova Musorgskega v koncertni prireditvi.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Najvažnejše vprašanje

V nedeljo, 15. novembra, dopoldne bo v Slovenski hiši „socialni dan“.

„Naj kar bo, toda mene ne bo zaven“ — tako je to novico o socialnem dnevu vzel na znanje znan in ugleden Slovenec iz buenosaireske okolice, in je nadaljeval: „Meni ne bo nihče pameti solil, kaj naj delam, kako naj delam in kako naj plačujem delavce. Gospodje od Družabne pravde naj to modrost ohranijo kar zase.“

„Toda, dragi gospod, kdo pa pravi, da vam bo skušala letos Družabna pravda na socialnem dnevu soliti pamet glede plačevanja pravičnih plač, čeprav bi bilo zelo koristno obravnavanje tudi tega vprašanja. Letos se bo obravnavalo čisto nekaj drugega. Obravnavalo se bo silno važno vprašanje, kako ohraniti v emigraciji slovenstvo, kako rešiti narodnostno vprašanje naše mladine, kako vzgajati mladino, da se bo smatrala za člana slovenskega naroda. Kako to doseči, kako vzgajati, v tem je velika skrivnost — in o tej stvari se bo razpravljalo na letošnjem soc. dnevu.“

„Res je, da se o tem precej piše in prav je tako. Toda, kolikor vemo, bo poskušal letošnji socialni dan zagrabiti vprašanje zakona, družine, vzgoje otrok“.

SLOVENCIP OSVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Prva obletnica smrti msgr. Matije Škerbeca je bila v soboto 17. oktobra. V nedeljo 18. oktobra se je zanj brala sv. maša v cerkvi sv. Vida. Pisatelj Karel Mauser je v spominskem članku v AD z dne 16. oktobra t. l. med drugim zapisal: „Ne bi bilo prav, da bi ga že v enem letu pozabili. Ne samo zato, ker je bil duhovnik, čeprav vem, da je mnogo duhovniških grobov bridko zapuščenih. Ne moremo in ne smemo ga pozabiti tudi kot velikega Slovenca, ki je do zadnje ure živel in delal z slovensko srenjo, pisal in zbiral podatke o slovenski preteklosti, zlasti iz revolucijskega časa. V mnogih stvareh je imel svoje nazore in svoje poglede, toda dokler človek z njimi živi, jih z ognjem in v vesti brani, kakor rajni monsignor, dotlej mora vsak spoštovati tako osebnost. Nekeč bodo ugasnili vsi ognji med nami, toda pod pepelom bodo ostali živi ognjki vodnikov, med katere je spadal tudi rajni monsignor Matija Škerbec. Vsem nam, brez izjem, mora biti žal za tistimi, ki so s trezno besedo in z načelnostjo stali na svojih položajih do zadnje ure. Iz leta v leto jih bomo bolj pogrešali.“

Društvo Ilirija pri fari Marije Vnebovzete v Clevelandu je 25. oktobra uprizorilo spevoigro Kovačev študent.

Slovenska oddaja radijske postaje WXENFM je imela 17. oktobra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. kulturno zabavno večer. Na prireditvi so sodelovali znani solisti Glasbene matice ga. Prince in ga. Valentič ter tenorist Edi Kenik, prav tako člani kulturnega društva Kres s pesnimi točkami. A veselo razpoloženje je skrbel orkester „Veseli Slovenci“.

„Glas koncila“, hrvatski katoliški list v Zagrebu, je pod naslovom „Bodoči duhovniki vedo, kaj jih čaka“ izvedel anketo med sedanjimi ljubljanskimi bogoslovci. Iz nje je razvidno, da je od dosedanjih bogoslovcev v Ljubljani okoli 50% iz delavskih družin, 45% iz kmečkih družin in samo 5% iz uradnih družin. Na vprašanje, kdaj so se odločili za duhovski poklic, jih je večina odgovorila, da je to storila v starosti nad 20 let. Eden je tudi povedal, da je maturiral kot brezverec, med počitnicami pa da je začel razmišljati in je našel Boga ter se odločil za Njegovo službo. Večina bogoslovcev — 46% — si želi dušnopastirskega dela med kmeti in delavci. 20% bi se jih rado posvetilo vzgoji mladine. Glede dela med ljudstvom si ne delajo nobenih utvar in vnaprej vedo, da to delo ne bo lahko. Tudi jih ne motijo prezirljivi pogledi na „črnosuknje“. Na vprašanje „zakaj se je svet odtujil veri“ so vsi odgovorili z ugotovitvijo: „Čisto gotovo ni nujno da izboljšanje življenjske ravni vodi do izgube vere ali da je konkretni razvoj zavil po tej poti v laksnost in ateizem. Največ ljudi ne veruje, ker niso poučeni.“

Umrli so. V Ljubljani: Pavlina Rozman, damska krojačica, Jožefa Roje roj. Škrli in Angela Justin v Hudem ter Franc Mahkovec v Zalogu.

segal v prvem delu podajanje njegovih pesmi in dokumentarnih skioptičnih slik iz pensnikovega življenja. V drugem delu pa so bile predvajane krasne barvne slike iz vseh slovenskih pokrajin. Lepo pripravljen oder je krasila slika Simona Gregorčiča, ki jo je nalašč za ta večer napravil slikar Ivan Bukovec; slika bo za naprej visela v šolskih prostorih tečaja A. M. Slomška.

Večer je otvoril predsednik doma Janez Brula. Sledile so skioptične slike z zvočno spremljavo in vmesno razlago Gregorčičevega dela in življenja — vse posneto na zvočni trak — kar je izdelala kulturna ekipa Slomškovega doma pod vodstvom Holosana in Šušteršiča. Tak način podajanja zahteva seveda potrebno sinkronizacijo slike in spremljave, kar je prirediteljem v veliki meri uspelo. Nato je mlada ekipa recitatorjev podala naslednje Gregorčičeve pesnitve: Življenje ni praznik, Andreja Brula; Daritev, Helena Jeločnik; Nazaj v planinski raj, Ivan Fajfar; Mojo srčno kri škropite, Marta Jeločnik. Za doživeto podane deklamacije je občinstvo nagradilo izvajalke z aplavzom.

Po kratkem odmoru so zablesteli s platna prekrasni diapozitivi slik vseh slovenskih pokrajin — vse ob zvočni spremljavi. Tako so se vrstile slike: Gorica, naše morje, Vipavska dolina, Soška in Trentska dolina, Ljubljana, Gorenjska, Bela krajina, Štajerska, Notranjska, Koroška in ostali slovenski kraji.

SAN MARTIN

Drug ob planinski večer v letošnji sezoni je ponovno dokazal, da smo Slovenci planinski narod. Kljub temu, da je bila prireditev v petek zvečer (navadno so slovenske prireditve ob sobotah in nedeljah), se je v Slovenskem domu v San Martinu zbralo lepo število (nad 60) gledalcev in poslušalcev. Kulturni referent g. Ivan Petkovec je v uvodu pozdravil predavatelja g. Petra Arnska iz Bariloč, ki je s pomočjo izredno lepih diapozitivov pokazal lepoto Bariloč: jezer, zalivov, gora, rastlinstva, poletnih in zimskih motivov ter vzbu-

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

„Priatelj — to je beseda vseh besed!“ (Župančič)

„Jaz ne pustim, da se naš Janezek igra z drugimi pobalini, saj ima sestrico in polno sobo igrač.“ Janezek je pa večkrat slonel na ograji in žalostno gledal, kako so sosedni fantki brcali žogo. Aii prav ravnamo, ko otroku onemogočimo, da se druži s prijateljski?

Otrok potrebuje prijatelja. V različnih dobah otrokove rasti igrajo prijateljstva prav posebno vlogo.

Do četrtega leta se otrok še ne zna igrati v skupinah. Najraje se igra sam. Tudi ko prosil: „Mama, igra se z menoj!“ je samo zato, da zgolj pasivno spremlja njegovo igro. V tej dobi je prijateljček dobrodošel, čeprav med njima ne pride še do skupne igre. Igrata se vsak zase in se ne zanimata drug za drugega, le vesela sta, da sta skupaj.

V predškolski dobi si otrok večkrat sam ustvari družbo. Tako ga slišimo, ko se pogovarja z medvedkom, z živo mačko ali pa z nevidnim prijateljčkom. Z njim se pogovarja ure in ure: vse mu zaupa, ga prisrčno ljubi, pa tudi krega in kaznuje. Tako opravlja ta nevidni gost važno vlogo: pripomore, da otrok posnema besede in dejanja, ki jih slisi in vidi doma in zunaj doma. Čudno je, da sam igra včasih tudi vlogo podjunnega in sprejme kazni, ki mu jih nevidni tovariš nalaga. Vse, kar se z njim dogaja v odnosih med njim in starši — zdaj prenese na svojega „prijateljčka“, ali živalico.

Rad posnema trgovca, železničarja, šoferja, policaja — pač vsakogar, ki je vzbudil njegovo pozornost. Ko pride kdo na obisk — posebno če se to redkokdaj zgodi — bo hodil nekaj dni s kovčkom v roki po sobi, trkal na vrata in hodil k mami „na obisk“ v kuhinjo. Prav to posnemanje, trdijo psihologi, mu pomaga, da se pozneje znajde s tujimi otroci.

Želja in potreba po prijateljih raste od leta do leta. V šolskih letih se otroku ta želja izpolni. Fantki imajo radi skupinske, močne igre: vojsko, policaja in tatove, itd., deklice pa se raje igrajo učiteljico in učence ali mamo in otroke. Z lahkoto si menjavajo vloge in se podrejajo nekemu skupnemu redu, ki večkrat zahteva moralne vrednote (in ki bi bile v žast marsikateremu odraslemu človeku): spoštujejo dano besedo, potrpežljivo prenesejo celo neprijetnosti za dosego nekega cilja, včasih tudi telesne bolečine — kakor bi se podzavestno pripravljali za poznejše življenjske naloge. Kakšna sila, kakšne duševne vrednote

Vsak teden ena

KJE NAJ IŠČEM?

Marijan Jakopič

Kje naj iščem te nočoj? Vsa so okna že zastarta, božji mir bedi s teboj in kostonji sredi vrta.

Bom iskal te vsepovsod, v žita mehkem valovanju, v rožah, tratah in bregih, vira sladkem šepetanju.

Našel v srcu morda bom, lep spomin, prelepo sanjo, tebe kakor zlat cekin bom položil, šekle, vanjo.

dil pri starejših spomine na domače gore, pri mladih pa hrepenenje, da si te lepote ogledajo na kraju samem. G. Arnske je pokazal veliko število slik, vendar je večer kar hitro minil, skoraj prehito. Ob zaključku se mu je g. Petkovec zahvalil za velik užitek, ki ga nam je pripravil.

„Žena v slovenski literaturi“ je bil naslov predavanja, ki ga je imel v nedeljo 22. oktobra na rednem sestanku krožka SDO, San Martin g. Anton Kovač. Dekleta so z veseljem in ponosom ugotovile, da so v slovenski literaturi zgodovini tudi žene krepko zastopane in da imamo kar lepo galerijo žena, ki so se in se še literarno udejstvujejo. Nato je imela krajše predavanje o telesni negi članica Marjeta Havelkova.

V nedeljo 24. oktobra t. l. ob prvi obletnici smrti pokojnega Toneta Potočarja, smo imeli sanmartinski Slovenci lepo slavje. Zbrali smo se k skupni sv. maši za pokojnikom, po maši pa smu na pokopališču odkrili spominsko ploščo kot skromno priznanje in zahvalo temu zavednemu Slovincu in narodnjaku. Cerkevne obrede je opravil sanmartinski dušni pastir č. g. Gregor Mali, ki se je pokojnega spomnil s kratkimi besedami kot velikega narodnjaka in dobre ga katoličana. V imenu soborec je spregovoril g. Emil Cof, v imenu kn. zorcija „Tabora“ pa g. Adolf Škrjanc.

so, ki se, žal, večkrat pozneje izpridijo ali vsaj zvedenijo. Velika škoda, da so danes te igre, bodisi pri fantkih ali pri deklicah, že pod vplivom TV in risanih zgodb, ki večkrat ne vzbujajo v otroku želja po visokih idealih. Tu gre bolj za borbo za denar, za oblast, do katerega prideš z „junaškimi“ zločini, ali sleparstvom, v najboljšem primeru s „prebrisanostjo“... (viveza!!) Tako imamo name, ki so srečne in mirne, ko sinko in hčerka sedita ure in ure „na varnem“ v mehkih stoli pred TV.

Včasih take nevedne mame v dobri veri, včasih pa — bodimo odkritosrčni — iz lenobe (kdo bo vedno čistil za njimi, pral in šival!) — izbirajo napačno pot pri izbiranju otrokove igre in družbe.

In vendar, odkar svet stoji in dokler bo stal, bodo razbita kolena, raztrgane nlače in praske na telesu, znaki zdrave mladine.

V pubertetni dobi se otroci odkimajo od staršev, začne se v njih podzavestna borba za samostojnost. Manj občutna je ta sprememba tam, kjer so starši spremljali otroka v razvojnih dobah in se z njim stalno pogovarjali ter s tem ustvarili medsebojno zaupanje. Vendar imajo prijateljstva v tej razvojni dobi močnejši vpliv kakor dom. Pubertetnik potrebuje opore za negotovost, ki se ga polajša zaradi sprememb, ki jih čuti v sebi, v duši in telesu, pa tudi, ki jih opaža v svetu izven sebe.

Med tovariši, ki trpijo isto tesnobo se bolje počuti. Doma je uporniški, med tovariši se pa brezpogojno podredi nekemu „družbenemu redu“.

Modro ravnavo tisti starši, ki sprejmejo na dom prijatelje svojih otrok, so z njimi prijazni in se z njimi resno pogovarjajo. Posebno za to so jim otroci zelo hvaležni in pred prijatelji nanje ponosni.

Ni prav vsiljevati otroku prijatelje. Vendar poskrbeti je treba nujno že zelo zgodaj, da pride v stik z otroki iz dobrih in pametnih družin, posebno prijateljskih družin, iz katerih si bo pozneje izbiral prijatelja. Za nas, v tujini, je to dvakrat važno! Ni lahko. Dolge vožnje, prezaposlenost mater, so brez dvoma ovira za pogoste obiske. In vendar ni druge pomoči!

Boga zahvalimo tudi, da imamo naše šole, mladinske organizacije, ki nudijo možnost, da se naša mladina v njih srečuje in spoznava.

Vestnik SFZ

Mladinski športni deveti

Letošnja športna tekmovanja v okviru III. mladinskih športnih dni so dopela na cilj. V teku dveh mesecev smo sledili njihovu razvoju, prisostvovali igram, sklepali mogoče rezultate. Ko sedaj gledamo celoten položaj, smo veselo presenečeni. Uspeh je vsekakor razveseljiv, kljub malenkostnim napakam, ki jih bomo skušali v bodoče odpraviti. A za to je potrebno še večje skupno sodelovanje vseh odsekov. To pa bo v korist naš vseh in korak naprej za doseg naših ciljev. Slovenski zaključek teh III. mlad. športnih dni bo 8. novembra na skupnem mladinskem dnevu.

Odbojka. Tekme v tej panogi so se zaključile v soboto, 31. oktobra. V Moronu je domače moštvo premagalo Ramos Mejia 2:0 (15:3; 15:5). Lanus je izgubil točke v prid Ramosčanom.

S A H

V soboto, 31. oktobra, se je v okviru šahovskega troboja odigrala v Slomškovem domu tekma med Slomškovim domom in San Martinom. Sanmartinčan so pokazali, da so resen kandidat za prvo mesto in premagali Ramosčane s kategoričnim 5:1 in sicer:

Sušteršič B 1 Bizjan S. 0; Bujas D. 1 Škerelj 0; Pavlič A. 1 Vester F. 0; Dimnik D. 0.5 Žakelj I. 0.5; Baraga A. 1 Vodnik C. 0; Masič T. 0.5 Zupan H. 0.5. Po odigrani prvi polovici turnirja je položaj sledeč: San Martin 8.5, San Justo 5 in Ramos Mejia 4.5 točke. Troboj se bo nadaljeval v soboto, 7. novembra, ob 20.30 v Slomškovem domu, kjer se bosta pomerila Ramos Mejia in San Justo.

OBVESTILA

Zeganje v Slovenski hiši bo v nedeljo, 22. novembra.

Sestanek naraščajnikov iz Morona bo v soboto, 7. novembra, ob 16 na Pristavi; iz Ramos Mejie v soboto, 7. ob 14; naraščajnic iz Ramos Mejie v soboto, 7. ob 14 v Slomškovem domu.

V Slovenskem domu v Carapachy bo proslava narodnega praznika 29. oktobra v soboto, 7. novembra, ob 20. Člani in prijatelji lepo vabljeni.

Gledališki odsek Slovenske kulturne akcije bo za sklep letošnjega prizadevanja v soboto, 14. novembra, točno ob 8 zvečer na odru Slovenske hiše uprizoril v zamisli in igri svoje članice Majde Uršič Volovškove pesnitev „Vrtnar“, ki ji je avtor bengalski pesniški genij Rabindranat Tagore, v prevodu pesnika Alojza Gradnika, in dramsko podobo „Pred zajtrkom“, ki jo je napisal ameriški dramatik Eugene O'Neill. Sceno je zamislil slikar Ivan Bukovec.

Skofov zavod v Adrogué vabi v nedeljo, 15. novembra, popoldne družine svojih gojencev s sorodniki in starše bodočih gojencev na obisk in ogled novih dijaških prostorov. Program z začetkom ob treh popoldne.

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu bo v nedeljo, 22. novembra ob 10 v prostorih doma.

XII. SOCIALNI DAN

bo v nedeljo, 15. novembra v Slovenski hiši. Obravnava teme:

Zakon, družina in narodnost
Začetek ob 8 s sv. mašo.

Vsi toplo vabljeni!

Martinovanje v Slovenskem domu v San Martinu, ki se je sicer vsa leta vršilo na Martinovo nedeljo, bo letos izjemoma v soboto, 14. novembra zvečer, da se tako vsem Sanmartinčanom omogoči obisk drugih prireditelj.

Članom bivše Tranijske skupine sporočamo, da bomo imeli svoje tranijsko srečanje v nedeljo, 15. novembra, ob 12 s skupnim kosilom v Carapachayskem slovenskem domu. Ob tej priliki bomo praznovali god našega biv. duš. pastirja č. g. Skvarče. — Priidi, prijatelj, s svojo družino, da tako utrdimo in povežemo staro prijateljstvo. — Dohodi: Iz postaje Villa Adelina kolektiv 22 do ulice Parana y G. Mendez, tam izstopiti nato 2 kvadri. Iz Puente Saavedra isti kolektiv izstopiti istotam.

Na letošnji družabni prireditvi Slomškovega doma bo namesto običajne tombole vpriporitev slovenskih običajev ob vstopu v zakonski stan. Na zanimivo prireditev, ki se bo vršila v nedeljo, 15. novembra, ob 15 lepo vabimo vse rojake.

Letošnji socialni dan bo v nedeljo, 15. novembra, s pričetkom ob 8 zjutraj v Slov. hiši na Ramón Falconu 4158.

Najprej bo sv. maša, ki jo bo daroval č. g. direktor Anton Orehar, potem pa bosta predavanja, v katerih se bo obravnavala tema zakona in družine v izseljenstvu. Prvo predavanje bo imel č. g. dr. Mirko Gogala in bo govoril o „Za konu, družini in narodnosti“, drugo pa g. Stanko Žužek o „Dejanskem stanju in razmerah v izseljenstvu“.

Otroška počitniška kolonija. Tudi letos bo pripravil mladinski odsek Zedinjene Slovenije letovanje otrok od sedmega do dvanajstega leta v kordobskih hribih pri č. g. dr. Rudoliju Hanzelču (odhod z vlakom 26. decembra zvečer, povratek pa 9. januarja zjutraj). Prehrbina s štirikratno hrano dnevno bo 200.— pesov. Celotno letovanje z vožnjo in drugimi stroški bo stalo 3.800 pesov. Prijave se sprejemajo v Dušnopastirski pisarni do 18. novembra zvečer. K prijavi je treba priložiti 1.000 pesov. V primeru, da otrok zbolji tako, da ne more na letovanje in še ni kupljena vozovnica, se denar vrne, sicer pa ne.

Dobitke za grešolov na družabni prireditvi Slomškovega doma je mogoče oddati še te dni ali pa na prireditvi sami. Družabna pravda obvešča, da prosi-

ta za službo dve osebi: uradnica s trgovsko šolo ter delavec, ki vzame kakršno koli delo. Informacije pri g. Janezu Sestu, telefon 21-8292.

Botrice! Botri!

Lepa izbira ur in zlatnine po izredno nizkih cenah Vam nudi

Zlatarna in urarna

SILVO LIPUŠČEK

Provincias Unidas 3616 San Justo

T. E. 621-3047

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Avda. de Mayo 560/II T. E. 33-2486
(Escribanía Zavala) 30-0067

Capital Federal

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“)
vam nudi lepe sobe s kopalnico,
centralno kurjavo, garaža
MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024 T. E. 2-8425
Hotel je odprt vse leto

Peta obletnica blagoslovitve CERKVE MARIJE KRALJICE v Slovenski vasi

NEDELJA, 15. NOVEDBRA 1964

9.30: Peta sv. maša za dobrotnike cerkve

Opoldne kosilo — Ob 16 nastopi — Družabni del

...mi pa bomo tudi muzikaše imeli, da bi bili vsi luštni in veseli. Če bi se radi z nami gostili in malo svoja pešja kola po podu potočili, bo za vas najbolje, da pridete k nam dobre volje...“

Vsem rojakom sporočamo, da se bo v nedeljo, 15. novembra 1964 vršila na vrtu Slomškovega doma velika družabna prireditev. Letos bo na sporedu namesto tombole prikaz

SLOVENSKIH ZENITOVANJSKIH OBIČAJEV

kot snubljenje, prevoz bač, odhod k poroki in vesela poročna pojedina. Na edinstveno prireditev lepo vabimo v goste in svate vse slovenske rojake! Pričetek ob 15. Po prikazu prosta zabava.

V primeru slabega vremena bo prireditev naslednjo nedeljo.

Na veselo svodenje na slovenski „ohceti“!

Vstop prost! Hvaležno se sprejemajo prostovoljni prispevki.

15. NOVEDBRA 1964

SVATBA

SLOVENSKA SVATBA

UGODNO PRODAM

LEPO HIŠO V FLORIDI

100 m od postaje Centringullo
Velika dnevna soba, obednica, 2 spalnici, kuhinja in kopalnica,
tekoča voda, plin in telefon
STANISLAV ZUPANČIČ
Martillero Público

Corrientes 3284/I of. A

T. E. 88-4178

Tabor

prireja svojo drugo

DRUŽABNO PRIREDITEV

dne 21. novembra 1964 ob 21
v prostorih kluba „Excelsior“, ulica Patricios 457, Santos
Lugares. Vabljeni!

Igra: „MOULIN ROUGE“

GLEDALIŠKI ODSEK SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

MAJDA URŠIČ VOLOVSKOVA

Rabindranat Tagore
(Alojzij Gradnik)

Eugene O'Neill

VRTNAR
pesnitev

PRED ZAJTRKOM

dramska podoba

Scenograf Ivan Bukovec

Slovenska hiša, sobota, 14. novembra, ob osmih zvečer

Slovenski dom v San Martinu

vabi vse Slovence in Slovenke na

MARTINOVANJE

ki bo v SOBOTO, 14. novembra t. l. zvečer v prostorih doma

(in ne v nedeljo, 15. novembra, kot je bilo prvotno objavljeno)

Igra

Moulin Rouge

JAN MAKŠ

Ob peti obletnici blagoslovitve cerkve Marije Kraljice sveta v Slovenski vasi

I.

Slovenski lazaristi in rojaki v Slovenski vasi se pripravljajo na slovesno proslavo pete obletnice blagoslovitve cerkve Marije Kraljice. Res je sicer, da je pet let po času kratka doba, toda kadar se govori kakor v tem primeru, o petih letih načrtnega, trdega in uspešnega dela, se je nujno potrebno spomniti jubileja. Saj je Marijino svetišče v Slovenski vasi edina javna slovenska cerkev v Južni Ameriki in kot taka skupaj z Baragovim misijoniščem ena najmočnejših opor in trdnjav slovenske skupnosti v zdomstvu.

Ne moremo si predstavljati slovenske vasi brez cerkve sredi nje. To so imeli živo pred očmi sedanji naseljenci, ko so pred 15 leti kupovali selišča za svoje domove in istočasno kupili tudi selišče za Dom božji. Razvoj dogodkov je tekoma časa, hvala Bogu, daleč prekosil njih pričakovanja. Namesto male vaške cerkvice, o kateri so sanjali takrat, se danes po milosti božji in zaslugah gg. lazaristov dviga sredi vasi ponosna cerkev, srce vasi. Ob njej je Baragovo misijonišče, male — nove Groblje, cvetoča farna šola, verske organizacije: Marijin vrtec, Katoliška akcija, vikarijska Vincencijeva konferenca, Slovenska misijonska zveza s posebnim vaškim krožkom, Družba za širjenje vere, Družba Svetega Detinstva, Krščanska zveza družinskih očetov in še druge organizacije, uredništvo vaškega glasila Slovenska vas, kakor tudi najmočnejša pogonska sila vseh zgolj narodnih društev, ki obstoje v vasi. Vaščani smo na tako središče res upravičeno lahko ponosni, pa tudi rojaki, ki pridejo na obisk od drugod

čutijo v cerkvi Marije Kraljice tiho domačnost, ki vzbuja lepe spomine in sama po sebi vodi k pobožni zbranosti duha.

Pretežni del vseh pobožnosti v cerkvi Marije Kraljice je namenjen Slovincem. Dve nedeljski slovenski pridigi, nedeljske litanije in blagoslov, svete ure, prvi petki, prve sobote, poroke, krsti, spovedi, mrtvaška opravila in še dolga vrsta drugih pobožnosti — je vse v slovenskem jeziku. Le ena nedeljska pridiga in nujen del drugih svetih obredov je izključno za vernike kasteljanskega jezika. Verjetno bo treba v bodoče iti vzporedno z razvojem, ki kaže, da bo sedanja vikarija morala postati samostojna župnija z mnogo širšim argentinskim delokrogom, toda trdno smo prepričani, da bo duhovna moč in organizacijska sposobnost slovenskih gg. lazaristov tudi takrat tolikšna, da bo za Slovence svetišče Marije Kraljice ostalo — slovensko.

Naj porabimo to priliko za navedbo nekaterih podatkov, za katere bi bila dejanska škoda, ako bi nezapisani odšli v pozabo.

Dasi so gg. lazaristi po božji previdnosti razpolagali ob njihovem prihodu v Slovensko vas z gotovimi sredstvi za nakup stavbenega materiala so vendar vaščani samo v letu 1957 prispevali v telesnem delu 1.980 ur. Od tega so 325 ur med tednom, ko moških ni bilo doma, skladale opeko — slovenske matere. Tisti, ki zaradi pomanjkanja časa niso mogli priti na delo so prispevali v letu 1957 vsoto 9.140 pesov, kar bi takratni vrednosti denarja odgovarjalo približno

900 uram težaškega dela. Žal nikjer nismo zasledili statistike celotnega vaškega prispevka v misijonišču in cerkvi, toda to ni važno. Že gornji podatki nam v zadostni meri kažejo, da je gradnja novih Groblj slovenske lazariste in vaščane Slovenske vasi spojila v nerazdružljivo celoto, ki jamči, da se bo slovenski življenj v tem delu Argentine ohranil do skrajnih mej božje Previdnosti. Naprošen je bil in je tudi obljubil, da bo cerkev Marije Kraljice blagoslovil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Božja previdnost pa je določila, da je v času, ko je drug škof katoliške Cerkve blagoslovljal cerkev Marije Kraljice sveta, ljubljanski vladika dr. Gregorij Rožman umiral in, da se je prva sv. maša zadušnica v novi cerkvi pela baš za pokojnega nadpastirja. Doslej so se vršile v naši cerkvi tri slovenske nove sv. maše in sicer: č. g. Ivana Lužovca SDB, p. Franca Burje OFM in č. g. Valentina Vrečarja CM. V kratkem (13. decembra 1964) pa bo že četrta č. g. Franceta Urbanje. Tudi srebrno mašo smo že imeli. Obhajal jo je č. g. Ladislav Lenček CM. Trenutno opravljajo dušno pastirstvo v cerkvi Marije Kraljice č. gg. Janez Petek kot predstojnik in vikar ter Ladislav Lenček, Ivan Jan in Valentin Vrečar. V času odkar so gg. lazaristi prevzeli dušno pastirstvo med rojaki v vasi sta po par let službovala tukaj tudi č. gg. France Buh in Jože Mejac. Prejšnji mesec je naša postojanka imela vizitacijo ki jo je izvršil č. g. Franc Jereb, vizitator jugoslovanske lazaristovske province, s trenutnim sedežem v Zagrebu. Razumljivo je, da so vse gornje beležke, ki nikakor nočejo predstavljati celotne zgodovine lazaristovske delavnosti v Slovenski vasi. Za tako zgodovino bo nekoč potrebna debela knjiga, katero bodo morali sestaviti strokovnjaki drugačnega kova od pisca teh vrstic. (Bo še)